

PENSIONSVALET

Reformerad allmän pension

En nyhet i det allmänna pensionssystemet är att man får göra individuella placeringar av de avsättningar som görs.

Individuell avsättning – premiereserv

Med premiereservsystem menas att avsättning plus avkastning på uppsparat belopp blir den framtida pensionen. 2,5 % av inkomsten avsätts årligen på ett individuellt *premiereservkonto* där den enskilde själv får välja i vilken fond pensionsmedlen skall sparas.

För personer födda 1954 eller senare har sedan 1995 avsatts 2 % av den pensionsgrundande inkomsten till premiepensionen. 1999 ökade avgiften till 2,5 %. För personer födda 1938–1953 avsätts 20-delar av procentsatsen, 4/20 för den som är född 1938, 5/20 för den som är född 1939 etc och hela avgiften för den som är född 1954 och senare.

Pengarna tar vägen över Riksgäldskontoret och placeras tillfälligt där på konto till i slutet av året efter intjänandeåret, då pensionsrätten fastställs. En särskild myndighet som skall administrera premiereserven – Premiensionsmyndigheten (PPM) – startade sin verksamhet i juli 1998.

PPM skall för varje pensionssparare föra ett *premiensionskonto* som visar utvecklingen av tillgodohavandet. Myndighetens kostnader belastar de försäkrades tillgodohavanden genom avgifter. Sekretess gäller för uppgifter om den försäkrades fondval och fondbyten. Det är alltid den enskilde som bär den finansiella risken för den placering som väljs.

Vem får förvalta pengarna?

En fondförvaltare måste ha rätt att driva fondverksamhet i Sverige. Fondförvaltaren måste också ha anmält sina fonder för registrering hos PPM och slutit avtal om det praktiska samarbetet med myndigheten om kostnaden för förvaltningen. Fondförvaltaren måste vidare på begäran lämna information om sina fonder till de försäkrade, inte ha uttagsavgifter och hålla PPM underrättad om kostnader som belastat fonden.

Vad händer om man inte väljer?

Den som inte gör något fondval, får sina pengar placerade i en särskild fond som skall förvaltas inom AP-fonden. Riskexponeringen skall vara låg med så

god avkastning som möjligt. Även för denna typ av placering står den enskilde den finansiella risken, och någon garanti för fondandelarna lämnas inte.

PPM tillhandahåller dock en traditionell livränteförsäkring som väljs vid pensionstillfället och som garanterar en livslång utbetalning av ett fast månadsbelopp. I detta alternativ övergår risken till PPM för det belopp som motsvarar tillgodohavandet på individens premiepensionskonto.

När kan man ta ut pensionen?

Premiepensionen kan tas ut tidigast från 61 år och är mycket flexibel. Man kan välja att ta ut 25, 50, 75 eller 100 % och det är möjligt att göra uppehåll i uttaget och ändra procentsatsen. Utbetalningen är livsvarig och skattarvinsten återgår till försäkringskollektivet. Premiensionsrätt skall kunna tjänas in också efter uttag av pension och utan övre åldersgräns.

Premiepension skall beräknas lika för män och kvinnor.

Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd i premiepensionsförsäkringen bekostas av den försäkrade. Det finns två former – en före pensionsåldern och en efter. *Före pensionsåldern* är förmånstagare till efterlevandeskyddet barn under 20 år, make/maka eller registrerad partner, sammanboende som den avlidne varit gift med eller har/har haft barn tillsammans med.

Efterlevandeskyddet är utformat som en riskförsäkring utan sparmoment och är temporär i fem år. Skyddet kan bestämmas till ett alternativt två basbelopp.

Efter pensionsåldern är förmånstagare make/maka eller registrerad partner, sammanboende som den avlidne varit gift med eller har/har haft barn tillsammans med. Omräkning av efterlevandepensionen görs på visst sätt med hänsyn tagen till den egna premiepensionen. Efter pensionsåldern kan efterlevandeskydd i princip endast tecknas i samband med att den försäkrade för första gången tar ut premiepensionen. Om äktenskap ingås senare gäller ett-årig karenstid.

Vilka omfattas av de nya reglerna?

De som är födda 1938–1953 får pension från såväl det gamla som det nya systemet så att den som är född 1938 får 4/20 från det nya systemet och den som är född 1953 får 19/20. De som är föd-

da 1954 och senare omfattas helt av det nya systemet (20/20).

Tidplan för det individuella valet i PFA

Hösten 2000: Första premiepensionsvalet. Pengarna placeras successivt. Bekräftelse på insättningen skickas ut från PPM.

Våren 2001: Värdebesked om hur fonderna har utvecklats utsänds.

Valet i det nya kommunala pensionsavtalet PFA/PB

Vilka omfattas av PFA?

PFA gäller för läkare anställda inom den kommunala sektorn födda 1938 och senare och som inte har slutat anställningen före den 1 juli 1998. Avsättning till individuell pension från år 2000 görs först från 28 år.

PA-KLs giltighetsområde tillämpas, dvs att Allmänna bestämmelser (AB) – kollektivavtalet om anställningsvillkor för anställda inom den kommunala sektorn – gäller för anställningen. Vidare skall anställningen vara en grupp 1-anställning, dvs att anställningen omfattar minst 40 % av heltid (vanligtvis minst 16 veckotimmar) och gäller för minst tre månader sammanhängande.

Arbetstagare grupp 2 som är född 1938 eller senare och som omfattades av PA-KL den 31 december 1997, omfattas även fortsättningsvis av avtalet. Sammanläggning av grupp 2-anställningar till en grupp 1-anställning är möjlig efter lokal överenskommelse.

En nyhet i avtalet är att arbetsgivaren och den enskilde läkaren kan träffa överenskommelse om att PFA skall gälla även om inte villkoren ovan är uppfyllda.

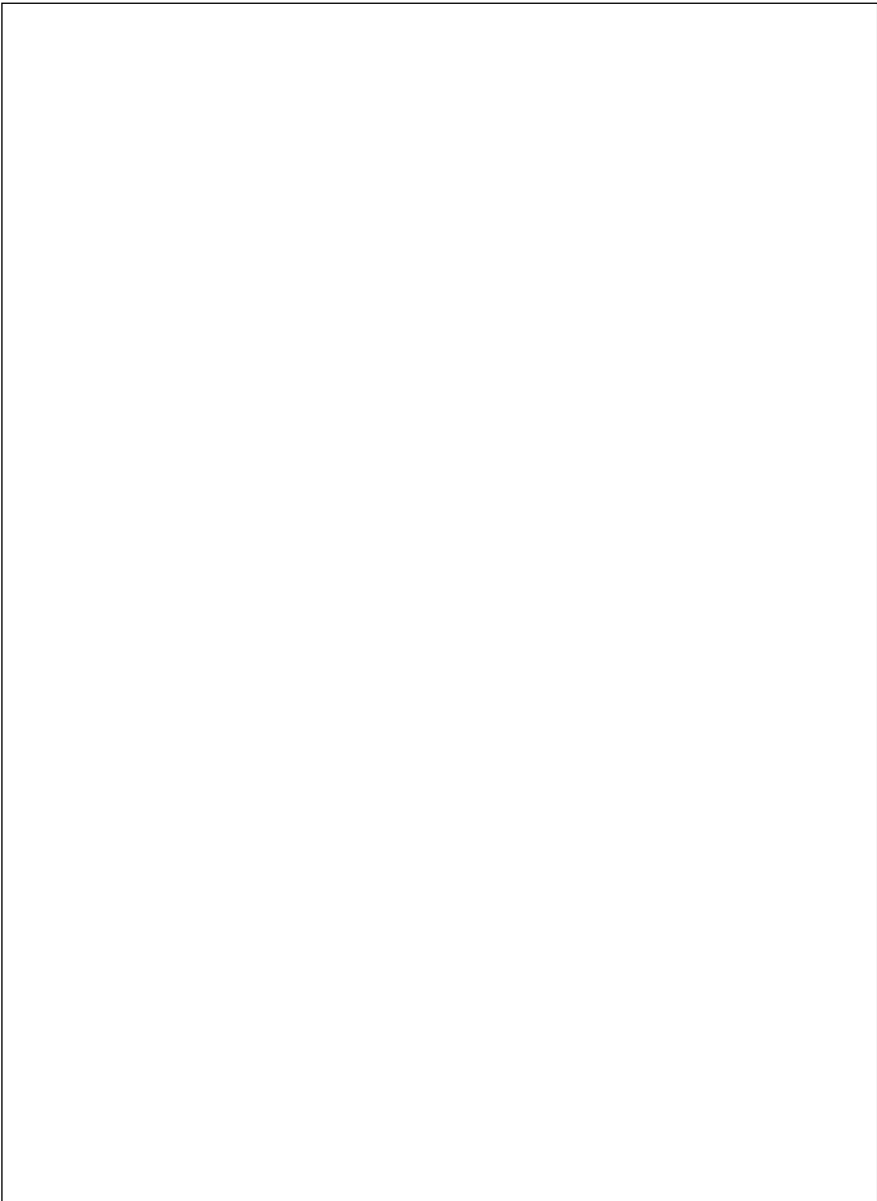
Avgiftsbestämd pension

Ett avgiftsbestämt pensionssystem innebär att varje arbetsgivare får svara

Läkarförbundets informationsavdelning

Kontaktperson:

Informationschef
Elisabeth Frostell
tel 08-790 33 94
elisabeth.frostell@slf.se

Rätt val av pensionssparande kan betyda mycket för en tryggad ålderdom.

för kostnaden för pensionsutfästelsen. Ingen övervältring av kostnader till annan arbetsgivare sker längre, vilket var fallet med PA-KLs konstruktion.

Avgiftsunderlag

Avgiftsunderlaget för den avsättningsbestämda delen är pensionsgrundande lön per kalenderår, dvs grundlönen plus jourersättning, ersättning för särskild arbetstid, uppdragstillägg, semesterersättning m m. Pensionsavgift avsätts från och med kalendermånaden efter den då arbetstagaren fyller 28 år. Den årliga avgiften delas upp i två delar, en för lönedelar under och en för lönedelar över inkomsttaket.

Arbetsgivaren har avsatt 2,4 % under inkomsttaket (7,5 x basbeloppet) för perioden den 1 januari 1998 till den 1 januari 2000 och 1,0 % på hela lönesumman över och under taket. Beloppet för-

valtas av arbetsgivaren och värdesäkras i takt med statslåneräntan (se under punkten värdesäkring). När pensionen sedan betalas ut, värdesäkras den i takt med basbeloppet.

Arbetsgivaren avsätter vidare 2,4 % under inkomsttaket fr o m den 1 januari 2000 som förvaltas av arbetsgivaren och 1,1 % av hela lönesumman som tidigast den 31 december 2000 får förvaltas i av individen vald placeringsform, vilket innebär valfritt försäkringsbolag såsom traditionell pensionsförsäkring eller som fondförsäkring. Uppsparat belopp värdesäkras med avkastningen.

Val av fondförvaltare

Arbetstagaren skall senast den 31 december det år som avgiften avser välja i vilket försäkringsbolag eller bank och i vilken form som pensionssparan-

det skall ske samt meddela uppgift om pensionsparkonto till arbetsgivaren.

Gör man inget val och inte meddelar uppgift om pensionsparkonto, placeras pengarna i KPA Pensionsförsäkringsaktiebolag för förvaltning. Landstinget/kommunen kan senast den 30 september varje år besluta att en större avsättning skall ske som individuell del. Beslutet kan röra ett eller flera år.

Eftersom alla lönedelar som i PA-KL var pensionsgrundande även är det i PFA, kommer läkare med högre inkomster tidigare i karriären att dra nytta av de avsättningar som då görs och som sedan förhoppningsvis har en god avkastning med ränta på ränta-effekt fram till pensionsåldern, beroende hur och var de placeras och hur finansmarknaden utvecklas.

Typ av sparande

Man kan spara antingen i en traditionell pensionsförsäkring eller i en ren fondförsäkring. Om man väljer en traditionell försäkring, förvaltar försäkringsbolaget inbetalda pengar med en garanterad ränta som brukar vara 3–3,5 %. Återbäringen i en traditionell försäkring kan bli lägre än i en fondförsäkring eftersom riskexponeringen är lägre.

I en fondförsäkring däremot är det individen själv som bestämmer i vilka fonder som kapitalet skall placeras och placeringen är friare och därmed är såväl chansen till god tillväxt som risken för minskning av kapitalet större. Någon garanterad avkastning finns således inte i en fondförsäkring.

Vilken individuellt avsatt pensionsrätt tjänar en läkare in i det nya kommunala systemet?

A. På hela lönesumman under perioden 1998–2000: 1,0 % avsätts och förvaltas av arbetsgivaren.

B. På hela lönesumman från år 2000 intill pensionsåldern: 1,1 % avsätts (individuellt premiereserv som läkaren själv får placera i valfritt försäkringsbolag i Sverige). Fortsätter man att arbeta mer än 30 år fortsätter avsättningen.

C. < 7,5 basbelopp från år 1998 intill pensionsåldern: 2,4 % avsätts faktiskt (individuellt del som arbetsgivaren förvaltar och som värdesäkras fram till 65 år i takt med statslåneräntan).

Pensionsgrundande lön vid ledighet

Pensionsavsättningen minskas inte om man är ledig på grund av sjukdom, olycksfall, arbetsskada, ledighet för vård av barn enligt föräldraledighetslagen eller ledighet utan lön för fackligt

ANNONS

ANNONS

Medlemsregistret – kritik mot förbundets kravrutiner

Många medlemmar har under våren hört av sig till medlemsregistret och varit kritiska till hur kravrutinen för utblivna medlemsavgifter hanterats. På grund av snävt tilltagna tider kom i slutet av mars, i förekommande fall, betalningspåminnelser tätt inpå den ursprungliga avins förfallodatum. I det närmaste ingen marginal för sent inkomna betalningar lämnades.

Flera medlemmar har därutöver reagerat på tonen i det brev som följt betalningspåminnelsen. Vi beklagar detta och vi kommer naturligtvis se över våra rutiner i dessa avseenden. Dels kommer det att finnas rimliga marginaler för att betalningar skall hinna fram innan påminnelser går ut, och vi kommer även att bättre försöka ge saklig och korrekt information utan att detta skall behöva uppfattas hotfullt eller på annat sätt stötande.

Att vi skärpt formuleringarna i våra kravbrev samt att kraven gick ut så nära inpå förfallodatum har sin orsak främst

i att AEA (Akademikernas erkända arbetslöshetskassa) blivit mycket strikta i sina tillämpningar vilket beskrivs nedan.

Komplex system

För många medlemmar framstår medlemsregistret och uppbörden av avgifter som en okomplicerad rutin. Detta är tyvärr inte helt riktigt. Medlemsregistret är ett viktigt instrument för såväl förbundet som de olika delföreningarna och har utrymme för omfattande information till stöd för föreningarnas ledning och administration.

Registret innehåller över 35 000 individer med medlemskap i 225 föreningar och lokalavdelningar med anknytning till Läkarförbundet. Läkartidningens prenumerationer samt avgifter till AEA är även integrerade i systemet. Ca 115 000 avier och betalningar till ett sammanlagt värde av 120 miljoner kronor hanteras årligen.

Omfattningen och komplexiteten

gör att hanteringen av systemet måste vara strikt regelstyrt. Det innebär att utrymmet för individuella lösningar är begränsade. Avisering och inkassering av avgifter har betraktats som service till de olika föreningarna och har med något enstaka undantag varit avgiftsfria för respektive förening.

Skärpta betalningsregler

Uppbörden av avgifterna till AEA har medfört ytterligare en komplikation, vilket blivit speciellt tydligt i år eftersom AEA har skärpt tillämpningen av sina regler och inte tillåtit betalningar senare än 3 månader efter påbörjad avgiftsperiod. Det vill säga avgiften för första halvåret måste vara betald före första april för att medlemskapet i AEA inte skall upphöra.

Vi har därför varit tvungna att vara tydliga om konsekvenserna för medlemmar i AEA om avgiften kommer in för sent. Detta har, inte minst av legala skäl, varit nödvändigt eftersom en utslutning ur AEA innebär att försäkringsskyddet faller bort och att det krävs att ett återtaget medlemskap varat i minst tolv månader för att fullt försäkringsskydd åter skall erhållas.

På medlemsregistret arbetar fem personer, vilka alla försöker ge en bra service till medlemmar och delföreningar. Vårt mål är att medlemsregistret skall vara ett effektivt verktyg och underlätta kommunikationen med medlemmarna.

Johan Bohman
ekonomichef
johan.bohman@slf.se

förtroendeuppdrag. I dessa fall beräknas den pensionsgrundande lönen även på lönebortfallet. Arbetsgivaren kan besluta att pensionsgrundande lön skall beräknas även vid annan ledighet.

Flexibilitet

En positiv effekt av den ökade flexibiliteten i det nya avtalet är också att högre inkomster tidigare i karriären genererar avsättningar som med ränta på ränta ger ett positivt utfall när tidpunkten för ålderspension kommer.

Det tidigare kommunala pensionsavtalet PA-KL gav inga fördelar om läkaren hade haft högre inkomster, t ex jourinkomster och ersättning för särskilda insatser inom ramen för anställningen, för tid före beräkningsperioden, exempelvis i början och i mitten av karriären, eftersom beräkningsperioden för pensionen endast var de sju första av de nio sista åren.

Den *individuellt fonderade delen* kan utbetalas flexibelt enligt respektive fondförsäkringsbolags regler.

Man kan tidigast lyfta den individuella delen från 55 års ålder.

Värdesäkring

Den individuella delen har *betalats in till försäkringsbolag och värdesäkras genom avkastningen på beloppet.*

Tidplan för det individuella valet i PFA

2000-01-01: Arbetstagarens intjänande av individuell del startar.

2000-09-30: Sista dag för information från arbetsgivaren om mer än 1 %-enhet skall avsättas till individuell del. Vissa kommuner och landsting kommer troligtvis att låta individen placera hela den avsatta premien.

2000-12-31: Senaste tidpunkt för arbetstagaren att meddela önskat pensionssparkonto till arbetsgivaren.

2001-03-31: Senaste tidpunkt för arbetsgivaren att till det av individen valda pensionssparkontot inbetala den individuella del som har intjänats år 2000.

2001-09-30: Sista dag för information från arbetsgivaren om mer än 1 %-enhet skall avsättas till individuell del.

2001-12-31: Senaste tidpunkt för arbetstagaren att meddela önskat pensionssparkonto till arbetsgivaren.

2002-03-31: Senaste tidpunkt för arbetsgivaren att till det av individen valda pensionssparkontot inbetala den individuella del som har intjänats år 2001.

Björn Klint
ombudsman, Läkarförbundets sakkunnige i pensionsfrågor
bjorn.klint@slf.se